

Nya lokaler för Stockholms läns museum – yttrande över remiss från landstingsstyrelsen

(3 bilagor)

1 FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturnämnden föreslås besluta

att till landstingsstyrelsen yttra sig över remissen Nya lokaler för Stockholms läns museum, i enlighet med förslagsskrivelse.

2 BAKGRUND

Stiftelsen Stockholms läns museum (läns museet) har i skrivelse 2003-06-04 (bilaga 1) till landstingsstyrelsen lagt fram alternativa förslag om lokalisering av museets verksamhet till andra lokaler. Läns museets styrelse har 2003-06-03 med angiven skrivelse som underlag enhälligt förordat en flytt av verksamheten till Dieselverkstaden i Nacka kommun.

Skrivelsen till landstingsstyrelsen skall ses mot bakgrund av att en flytt av museets verksamhet är förenad med så stora kostnader att de omöjligt kan rymmas inom ramen för läns museets nuvarande verksamhetsstöd från kulturnämnden och inte heller torde vara möjliga att prioritera fram inom kulturnämndens nuvarande budget.

Kulturnämnden har beretts tillfälle att yttra sig över skrivelsen senast den 25 september 2003.

3 LÄNSMUSEETS SKRIVELSE

Av läns museets skrivelse framgår bland annat att museet efter 20 års verksamhet står inför ett avgörande vägval. För att kunna göra museet synligare för länets invånare behövs ett museum med lokalisering i någon närliggande kranskommun till Stockholm med goda kommunikationer. Samtidigt vill läns museet ha en museibygnad som innehåller goda arbetslokaler för personalen och en utställningslokal där länets historia kan visualiseras.

Bilaga**1** Läns museets skrivelse till landstingsstyrelsen**2** Ekonomisk plan för läns museet 2004 – 06 vid flytt till Dieselverkstaden**3** Förslagsskrivelse

2003-09-05

Nuvarande lokaler är, enligt skrivelsen, inte anpassade för en sådan expansion och är dessutom trånga samtidigt som arbetsmiljön försämrats beroende på bland annat ventilations- och mögelproblem.

3.1 Mål och strategi för en omlokalisering

Länsmuseet har som mål att följande krav skall uppfyllas för en flytt från Sabbatsberg i Stockholm till nya lokaler.

- god arbetsmiljö åt personalen
- ändamålsenliga utrymmen för museiverksamhet
- bra förutsättningar för en publik verksamhet som kan verka för att stärka museets identitet och skapa ett tydligt ansikte utåt.

Länsmuseet har bland annat ställt upp följande strategier för att nå detta mål:

- finna lämplig lokal om ca 1400 kvm varav 400 kvm för publik verksamhet
- flytta ut museet från Stockholms stad så att det hamnar i sitt verksamhetsområde. Stockholms stadsmuseum svarar för de länsmuseumla frågorna i Stockholm
- finna lokaler som ligger lämpligt i länet så att länets invånare kan nå dessa med bil och allmänna kommunikationer
- att det finns möjligheter till samverkan med andra kulturverksamheter på platsen som kan stärka museets publika verksamhet.

Med utgångspunkt härifrån presenterar länsmuseet tre olika alternativ för lokalisering av de nya lokalerna:

- Dieselverkstaden, Nacka kommun
- Huvudsta gård, Solna kommun
- Bolindersverken, Järfälla kommun.

De tre alternativen beskrivs utförligt i länsmuseets skrivelse. Länsmuseets styrelse har förordat en lokalisering till Dieselverkstaden i Sickla, Nacka kommun.

3.2 Ökade kostnader vid omlokalisering

Förvaltningen har inhämtat ekonomisk plan (bilaga 3) från länsmuseet som inte finns med i den skrivelse som länsmuseet ingivit till landstingsstyrelsen och som ligger till grund för föreliggande remissförfarande. Ur den ekonomiska planen kan man utläsa att jämfört med 2003 beräknas lokalkostnaderna (hyra inkl städning och underhåll m m) öka med 390 tkr 2004, 1,7 mkr 2005 och 2,1 mkr 2006 då lokalkostnaden når helårseffekt. De totala lokalkostnaderna skulle därmed uppgå till drygt 3,1 mkr fr o m 2006. I 2003 års budget uppgår lokalkostnaderna till 992 tkr. Enligt länsmuseets skrivelse klassas Dieselverkstaden som kulturbyggnad och är därmed befriad från fastighetsskatt.

2003-09-05

Vid en flytt till nya lokaler med ökade ytor för publik verksamhet anger läns-
museet att öppettiderna måste utökas till alla dagar i veckan, utom måndagar,
att insatserna för marknadsföring måste öka såsom programblad och utställ-
ningskataloger, att resurser måste avsättas för externa tjänster vid större
evenemang och utställningssatsningar. Kostnaderna härför har beräknats till
1,5 mkr 2004, 2,8 mkr 2004 och 2,4 mkr 2005. Bl a innefattas en ny tjänst
som museipedagog och resurser för museiproduktion.

Därutöver bygger Länsmuseets ekonomiska plan på att museet kompenseras
för löpande lönekostnadsökningar och övriga allmänna kostnadsökningar på
345 tkr 2005 och 710 tkr 2006.

Vidare förutsätter länsmuseets plan att kulturnämnden fr o m 2004 perma-
nentar den tillfälliga utökning av verksamhetsstödet på 400 tkr som nämnden
beslutade om för 2003 vid sammanträdet i juni 2003.

Totalt begär länsmuseet därmed ökat stöd från landstinget med 2,3 mkr
2004, med 5,2 mkr 2005 och 5,6 mkr 2006.

4 KULTURFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Kulturförvaltningen belyser i det följande länsmuseets skrivelse ur ett antal
aspekter i avsnitten 4.1 – 4.3.4. I avsnitt 4.4 ges en sammanfattande bild av
förvaltningens synpunkter. Innehållet i avsnitt 4.4 utgör även grund till för-
valtningens förslag till yttrande till landstingsstyrelsen (bilaga 3).

4.1 Verksamhetens behov av ny lokalisering

Kulturförvaltningen ser positivt på att Länsmuseet kan göras synligare för
länets invånare. Det finns enligt vår uppfattning mycket som talar för att mu-
seet med en etablering i Dieselverkstaden i Nacka bland annat skulle kunna
nå nya målgrupper.

Förvaltningen ser det även som naturligt att Länsmuseets personal skall kun-
na erbjudas ändamålsenliga lokaler med god arbetsmiljö. Förvaltningen kan
inte bedöma huruvida nuvarande lokaler i Sabbatsbergsområdet har en otill-
räcklig standard. Det kan dock konstateras att kulturförvaltningens egna
länsghemslöjds konsulenter har sitt kontor i samma byggnad som länsmuseet.

4.2 Mervärde för värdkommunen

Enligt förvaltningens mening kommer en omlokalisering av länsmuseet att
föra med sig ett positivt mervärde för den nya värdkommunen, d v s Nacka.
Sannolikt kommer de nya målgrupper som museet skall vända sig till i första
hand helt naturligt att rekryteras bland invånarna i Nacka kommun. Kultur-
förvaltningen vill med detta resonemang göra gällande att det är angeläget
att undersöka om inte den nya värdkommunen kan bidra med ekonomiskt
stöd för de ökade kostnaderna för museet.

2003-09-05

Enligt statistik från Statens kulturråd uppgick 2001 det totala årliga stödet i riket till regionala museer till 472,4 mkr. Därav utgjorde statens stöd 34,1 procent, landstingens/regionernas stöd 46,2 procent och kommunernas stöd 19,6 procent. I kronor räknat uppgick kommunernas stöd ca 93 mkr. I landet i övrigt är det närmast regel att värdkommunen bidrar till finansieringen i samband med att läns museer flyttar in i nya lokaler. Som förvaltningen nämnt ovan torde mervärdet för den primära målgruppen, barn och unga, i första hand komma Nacka kommun och dess invånare till del, i synnerhet vid en utbyggnad av den publika verksamheten. Mervärdet för barn och unga i länets övriga kommuner torde bli mer blygsamt.

4.3 Kostnader

Länsmuseet får verksamhetsstöd av landstingets kulturnämnd. 2003 uppgår verksamhetsstödet till 6 182 tkr. Därutöver har kulturnämnden i juni 2003 beslutat medge länsmuseet ett extra engångsstöd på 400 tkr för innevarande år.

4.3.1 90-procentig utökning av stödet krävs

I samband med en omlokalisering till Dieselverkstaden begär länsmuseet en successiv utökning av stödet från landstinget på upp till 5,6 mkr (2006) vilket motsvarar drygt 90 procent av det nuvarande reguljära verksamhetsstödet. Vid en utebliven flytt till Dieselverkstaden tolkar förvaltningen länsmuseets behov av utökat stöd till 400 tkr under 2004, 670 tkr 2005 och 950 tkr 2006. Det skall dock understrykas att länsmuseet inte ser de nuvarande lokalerna som ett realistiskt alternativ för den framtida lokaliseringen.

4.3.2 Utökat stöd ryms ej i kulturnämndens budget

Kulturförvaltningen anser att det inte finns någon möjlighet för kulturnämnden att inrymma kostnaderna för ökat stöd till länsmuseet inom ramen för kulturnämndens nuvarande budget. En omständighet som kulturnämnden så sent som i juni 2003 påtala de för landstingsstyrelsen i samband med att nämnden påminde landstingsstyrelsen om den översyn av landstingets samlade åtagande vad avser museiverksamhet som landstingsstyrelsen beslutade om hösten 2001 efter förslag av kulturnämnden. Redan 2001 anförde kulturnämnden att länsmuseets ökade krav på ekonomiskt stöd inte ryms i kulturnämndens budget utan att frågan är en angelägenhet för landstingsstyrelsen och ytterst landstingsfullmäktige i egenskap av stiftare av länsmuseet.

4.3.3 Ofrånkomlig hyresökning

Enligt uppgift betalar länsmuseet f n en hyra på knappt 900 kr/kvm vilket är långt under gällande marknadshyror vid en normal standard. Det torde därmed vara ofrånkomligt att hyran inom en nära framtid oavsett lokalisering anpassa till gällande marknadshyresnivåer som f n bedöms ligga mellan ca 2 000 kr och upp till ca 2 700 kr per kvm beroende på standard och läge, undantaget lokaler i den absoluta citykärnan i Stockholms innerstad där nivåerna ligger ännu högre. En hyreshöjning på över 1 mkr torde med detta resonemang bli ofrånkomlig under de närmaste åren.

2003-09-05

4.3.4 Är kostnadsökningen motiverad?

Om det mot bakgrund av landstingets ekonomiskt pressade situation överhuvudtaget finns möjlighet att prioritera ökat landstingsbidrag till kulturverksamhet är det tveksamt om det är motiverat att utöka stödet till läns museet med upp till 90 procent där merparten av kostnadsökningen ligger i en tredubblad hyra. Det finns främst två anledningar till denna tveksamhet.

Dels hänsyn till övrig kultur- och föreningsverksamhet som kulturnämnden stöder där det hör till undantagen att mottagande organisation erhållit någon reell ökning av stödet under den senaste tioårsperioden.

Dels ställer sig förvaltningen tveksam till den utökning av den samlade lokalytan för läns museet som hänförs till en utökad publik verksamhet i egna lokaler, dvs större utställningslokal. Det måste vara oerhört svårt att locka spontana museibesökare i konkurrens med alla de övriga museer som finns i länet.

För att minska kostnadsökningen anser förvaltningen sålunda att läns museet bör begränsa lokalytan vid en omlokalisering och inte expandera de allmänna utställningsytorna.

4.4 Förvaltningens sammanfattande bedömning

Det är värdefullt om en omlokalisering kan stärka läns museets identitet och göra museet och dess verksamhet mer synlig för såväl allmänhet som länets kommuner och andra lokala museer i regionen. Förvaltningen ser det även som naturligt att läns museet kan verka i lokaler som erbjuder medarbetarna en god arbetsmiljö

Mot bakgrund av landstingets pressade ekonomiska situation, ifrågasätter förvaltningen om ev möjligheter till utökad landstingsbidrag för kulturverksamheten i sin helhet skall satsas på läns museet då det finns många andra angelägna behov inom den samlade kultur- och föreningsverksamhet som kulturnämnden stöder. Det är främst läns museets planerade ökning av den samlade lokalytan i och med uppbyggnaden av en större utställningsverksamhet och därtill knutna ökade lokal-, personal- och driftkostnader som utgör grund för förvaltningens tveksamhet. Förvaltningen förordar därför att läns museet begränsar sin lokalyta.

En etablering i en annan kommun torde i första hand tillföra ett mervärde för en lokalt förankrad publik. Förvaltningen ser det därför naturligt att en ny värdkommun går in som delfinansiär vid en omlokalisering av läns museet. Vid en etablering i Dieselverkstaden bör således Nacka kommun förmås bidra till de ökade kostnaderna.

2003-09-05

Hans Ullström